



Handläggare

Jakob Jakobsson
Planeringsarkitekt MSA
0922-260 57
jakob.jakobsson@haparanda.se

Mottagare

Naturvårdsverket

YTTRANDE: DETALJPLAN ARCTIO, PROGRAM FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMMNING

Ärendebeskrivning

Bakgrund och syfte

Detaljplaneringen för området Arctico är i en inledningsfas och en första version av programmet för deltagande och bedömning har tagits fram. Av underlaget framgår bland annat vad som avses planeras och vilka utredningar som ska genomföras i kommande skeden

Planområdet ligger på cirka 7 kilometers avstånd från Torneå stadscentrum, öster om stålverket Outokumpu. Avståndet till Haparanda centrum är cirka 6,5 kilometer, till Keminmaa centrum 16 kilometer och till Kemi cirka 17 kilometer. Avståndet till den svenska gränsen är cirka 2,8 km. Avståndet till de närmaste svenska öarna Tirro och Hamppuleiviskä är cirka 3,2 kilometer.

Planområdet ligger på den östra sidan om stålverket Outokumpu och rör Koivuluoto och Puuluoto. Ändringen av detaljplanen rör stålverket Outokumpus område i Röyttä. Planområdet gränsar i norr till ett bostadsområde i Puuluoto, i sydost till ett Naturaområde, och i öster till ett detaljplanerat område för stålverket Outokumpu. Syftet med planeringen är att upprätta en detaljplan för Koivuluoto i Torneå som till exempel möjliggör vätgasprojekt, projekt för behandling av koldioxid, produktion av metanol och andra förädlade produkter, produktion och förädling av metaller, energiproduktion, produktion av drivmedel och andra kemikalier samt byggande av en småskalig modulär reaktor (dvs. SMR, Small Modular Reactor) och att uppföra tillhörande byggnader och teknik i anslutning till dessa

Haparanda kommuns synpunkter

Haparanda är i grunden väl villigt inställd till planer och projekt som möjliggör ekonomisk utveckling i Tornedalen samt i Haparanda/Tornio. Kommunen bedömer att utvecklingen av SMR-reaktorer på området i skrivande stund är hypotetisk, varför det inte är möjligt att ta ställning till frågan. Haparanda betonar dock att det är av särskild vikt att man i ett senare skede tydligt redogör för motiven bakom en sådan utveckling och dess betydelse i ett större sammanhang. Haparanda ser fram emot att ta del av kommande planutkast.



Säkerhet, beredskap samt räddningstjänst

Den planerade verksamheten innebär redan i ordinarie drift ökade utsläpp med inverkan på miljö och hälsa, men även ur ett risk- och olycksfallsperspektiv ser vi en potentiellt hög påverkan på Haparanda Stads geografiska område och på de kommunala verksamheter som förväntas hantera konsekvenserna av eventuella olyckstillbud, då främst Räddningstjänsten. Detta är ett perspektiv vi särskilt önskar lyfta då vi ser att det lätt kan komma att falla bort när fokus av uppenbara skäl ligger på miljö och hälsa. I samband med att denna förfrågan kom in till Haparanda Stad har vi sökt information om hur riskbilden ser ut angående SMR (small modular reactor) men inte funnit någon utförlig sådan. Kanske kan Strålskyddsmyndighetens svar på samma förfrågan ge oss en bättre uppfattning om vad det är vi har att ta ställning till.

Att riskerna med SMR är mindre än med storskaliga reaktorer förefaller givet då det per automatik är en mindre mängd radioaktivitet som riskerar att läcka samt det faktum att de i samtliga nu kända fall är utrustade med passiva säkerhetslösningar och även lättare att hantera vid nedkylning eller inkapsling. Samtidigt finns inga offentliga analyser tillgängliga gällande vilka risker som ändå föreligger och hur ett haveri i en SMR skulle kunna förete sig. Utifrån den vaga kunskapsbilden är det en utmaning att alls kunna ta ställning till de risker vi ser gällande miljö och hälsa och hur vår organisation och vårt geografiska område ska förhålla sig till hanteringen av dessa.

I brist på annat underlag har vi utgått från Nationell beredskapsplan för hanteringen av en kärnteknisk olycka. Beredskapsplanen utgår från de stora kärnkraftsanläggningar som nu är i drift i Sverige och bör eventuellt inte appliceras rakt av på SMR, men ger ändå en fingervisning om vad som krävs av beredskapssystemet vid ett kärnkraftshaveri. I den finns bland annat beskrivet hur ansvar och roller är fördelade vid en kärnteknisk olycka på svenskt territorium. Det framgår också att "en olycka utanför Sverige som berör svenskt territorium kommer att hanteras enligt samma modell som en svensk olycka."

Om detta ska fungera i praktiken krävs att lokala och regionala aktörer har tillgång till relevanta personella såväl som materiella resurser, utbildning, övning samt etablerad samverkan. Detta innebär i vårt perspektiv att såväl vi som vår länsstyrelse har en lång och resurskrävande resa framför oss. Vi ser även att i den beredskapsplan som tas fram i Finland för att hantera en olycka vid Arctio-anläggningen behöver även svenska aktörer involveras. Alltifrån omedelbar larmning till effektiv hantering vid en inträffad händelse är i högsta grad av svenskt såväl som finskt intresse.

I förteckningen över remissinstanser saknar vi flera tunga namn som: Regeringen, Socialstyrelsen, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Polismyndigheten, Arbetsmiljöverket, SMHI, Kustbevakningen, Svenska kraftnät och Försvarsmakten